



**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 3 lutego 2023 r.

**Opinia do ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku
z wprowadzeniem świadczenia za długoletnią służbę**

(druk nr 904)

I. Cel i przedmiot ustawy

Rozwiązania zawarte w przedłożonej Senatowi ustawie stanowią m. in. realizację Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) w obszarze zwiększenia poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Skuteczność poszczególnych organów państwa realizujących zadania na rzecz bezpieczeństwa jest zależna przede wszystkim od kompetencji poszczególnych osób (funkcjonariuszy), właściwego stosowania narzędzi zarządzania, potencjału zasobów kadrowych, jak również racjonalnego finansowania. Strategia wskazuje, że należy stale doskonalić skuteczność służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, sprawnie rozpoznawać nowe zagrożenia i adekwatnie odpowiadać na wyzwania w dziedzinie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Uchwalenie niniejszej ustawy, stanowi efekt zwrócenia przez ustawodawcę uwagi, że często do rezygnacji ze służby doświadczonych funkcjonariuszy i żołnierzy, a w konsekwencji do braków kadrowych i znacznego zwiększenia kosztów związanych ze szkoleniem osób nowo przyjętych do służby, w miejsce osób z niej rezygnujących, prowadzi brak właściwego systemu motywacyjnego.

Kluczowe znaczenie z punktu widzenia potrzeby zapewnienia funkcjonariuszom i żołnierzom poczucia bezpieczeństwa i komfortu, stabilizacji finansowej i pewności zatrudnienia (służby) ma godne wynagradzanie. Stąd też wysokość uposażeń funkcjonariuszy

i żołnierzy powinna być proporcjonalna do ich doświadczenia oraz wymagań, jakie są im stawiane. Ważna jest również różnorodność narzędzi motywujących, których dobór powinien odpowiadać zarówno uzasadnionym oczekiwaniom funkcjonariuszy i żołnierzy, jak i interesom służby, tworząc spójny i przejrzysty system kształtowania uposażeń.

Celem rozwiązań przyjętych w przedłożonej Senatowi ustawie jest zatrzymanie doświadczonych funkcjonariuszy i żołnierzy zawodowych w służbie, a także wzmocnienie motywacyjnego systemu wynagradzania, poprzez:

- 1) przyznanie funkcjonariuszom wszystkich służb mundurowych, objętych niniejszą ustawą, nowego świadczenia zwanego „świadczeniem za długoletnią służbę”, służącego zwiększeniu uposażeń funkcjonariuszy i żołnierzy posiadających co najmniej 15-letni staż służby;
- 2) przyznanie dodatku motywacyjnego funkcjonariuszom służb dotychczas nieposiadającym prawa do tego świadczenia (ABW, AW, CBA, SKW, SWW, KAS i SM);
- 3) usunięcie z trzech ustaw pragmatycznych (o Policji, o Straży Granicznej i o Państwowej Straży Pożarnej) jednej z przesłanek fakultatywnego zwolnienia ze służby, polegającej na możliwości zwolnienia funkcjonariusza ze służby z powodu „nabycia prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia 30 lat wysługi emerytalnej”.

Przede wszystkim, proponowane zmiany w ustawach pragmatycznych służb: Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Więziennej, Krajowej Administracji Skarbowej, Służby Ochrony Państwa oraz Straży Marszałkowskiej, a także w ustawie o obronie Ojczyzny, mają na celu wprowadzenie świadczenia za długoletnią służbę.

Rozwiązanie to jest dopełnieniem dotychczasowego systemu wynagradzania doświadczonych funkcjonariuszy. Aktualnie funkcjonujący w służbach motywacyjny system wynagradzania bazuje zasadniczo na dodatku za wysługę lat oraz świadczeniu motywacyjnym.

Nowe świadczenie będzie przysługiwało w wysokości 5% należnego uposażenia zasadniczego po osiągnięciu 15 lat służby, zwiększanego o kwotę 1% należnego uposażenia zasadniczego za każdy kolejny rozpoczęty rok służby, nie więcej jednak niż do wysokości 15% po 25 latach służby, które będzie wypłacane do dnia rozwiązania stosunku służbowego w związku ze zwolnieniem funkcjonariusza ze służby, z jego śmiercią lub zaginięciem.

Poszczególne ustawy pragmatyczne precyzują, które okresy służby zalicza się do stażu służby, od którego uzależnione jest prawo do świadczenia, kształtując właściwe przepisy analogicznie do obliczania okresów służby na potrzeby obliczania świadczenia motywacyjnego.

Świadczenie za długoletnią służbę, co do zasady, z uwagi na zaliczenie do katalogu świadczeń pieniężnych nie stanowi składnika uposażenia lub dodatku do uposażenia i tym samym, nie będzie stanowić podstawy wymiaru emerytury.

Wyjątkiem, kiedy to świadczenie będzie wliczone do podstawy wymiaru emerytury, będzie osiągnięcie przez funkcjonariusza i żołnierza 32 lat wysługi emerytalnej. Stanowią tak przepisy wprowadzające odpowiednie zmiany:

– w art. 4, w art. 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, oraz

– w art. 5, w art. 5 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Drugie w wprowadzanych (w odniesieniu do funkcjonariuszy ABW, AW, CBA, SKW, SWW, KAS i SM) świadczeń to świadczenie motywacyjne. Świadczenie to funkcjonuje już w służbach podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Służbie Więziennej oraz w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Świadczenie motywacyjne może być przyznane w jednej z dwóch (co do wysokości) możliwych do uzyskania kwot – 1500 albo 2500 zł i uzależnione jest od osiągnięcia przez funkcjonariusza określonego w przepisach ustaw pragmatycznych stażu służby.

Z pierwszym poziomem świadczenia motywacyjnego mamy do czynienia wtedy, gdy funkcjonariusz osiągnie co najmniej 25 lat stażu służby, a z drugim gdy przekroczy 28 lat i 6 miesięcy tego stażu. Po osiągnięciu pierwszego poziomu stażu służby wysokość świadczenia motywacyjnego, wynosi 1500 zł miesięcznie i w tej wysokości jest ono wypłacane funkcjonariuszowi, aż do czasu przekroczenia przez niego drugiego poziomu stażu służby. Wówczas wysokość świadczenia motywacyjnego wzrasta do 2500 zł miesięcznie.

Poszczególne ustawy pragmatyczne precyzują, które okresy służby zalicza się do stażu służby, od którego uzależnione jest prawo do świadczenia motywacyjnego.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa uchwalona przez Sejm na 71. posiedzeniu w dniu 26 stycznia 2023 r. pochodziła z przedłożenia rządowego (druk sejmowy nr 2949). Projekt ustawy wpłynął do Sejmu w dniu 20 stycznia 2023 r.

Projekt ustawy został skierowany do pierwszego czytania w Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych oraz Komisji Obrony Narodowej (z zaleceniem zasięgnięcia opinii Komisji do Spraw Służb Specjalnych).

Komisje przedstawiły wspólne sprawozdanie (druk sejmowy nr 2957) w dniu 24 stycznia 2023 r., w którym wносиły o przyjęcie przedłożonego w sprawozdaniu projektu ustawy.

W dniu 25 stycznia 2023 r., na 71. posiedzeniu Sejmu, w trakcie drugiego czytania wobec niezgłoszenia poprawek, Sejm przystąpił niezwłocznie do trzeciego czytania.

W dniu 26 stycznia 2023 r. Sejm uchwalił ustawę przy: 445 głosach za przyjęciem ustawy, jednym głose przeciwnym i braku głosów wstrzymujących się.

III. Uwagi szczegółowe

Opiniowana ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Beata Mandylis

Główny legislator